

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: **Mgr. K. M.,**
zastoupená Janem Mušálkem, advokátem
sídlem Havlíčkovo nábřeží 2778/38, 702 00 Ostrava,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 1. 2020 č. j. X, ve věci výplaty nemocenského při dočasné pracovní neschopnosti,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 1. 2020 č. j. X **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Česká správa sociálního zabezpečení **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 3 146 Kč, k rukám zástupce žalobkyně, advokáta Jana Mušálka, sídlem Havlíčkovo nábřeží 2778/38, 702 00 Ostrava, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 21. 3. 2021 domáhala zrušení rozhodnutí žalované z 18. 1. 2021, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále jen „OSSZ Ostrava“, nebo „prvostupňový orgán“) z 6. 10. 2020 o tom, že žalobkyně nemá od 1. 1. 2020 nárok na výplatu nemocenského při dočasné pracovní neschopnosti vzniklé dne 13. 11. 2018, a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno. Žalobkyně namítla porušení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen správní řád) tím, že jí žalovaná upřela možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, což mohlo mít vliv na obsah napadeného rozhodnutí, protože podle žalobkyně jí nebylo vyplaceno 100 % měsíčního platu, jak tvrdí její zaměstnavatel, Krajská hygienická stanice v Ostravě. Současně namítla nedostatečné zjištění skutkového stavu, když se žalovaná spokojila s vyjádřením zaměstnavatele žalobkyně, že jí 100 % měsíčního platu vypláceno bude, a to přes její výslovnou námitku, že toto tvrzení je lživé.
2. Dále žalobkyně namítla, že se žalovaná nezabývala její námitkou nedostatečnosti prvostupňového rozhodnutí, když v něm nejsou uvedeny důvody výroku rozhodnutí, ani úvahy, kterými se prvostupňový správní orgán řídil při hodnocení pokladů pro vydání rozhodnutí a výkladů právních předpisů. Žalovaná se místo toho pokusila nahradit neexistující odůvodnění prvostupňového rozhodnutí odůvodněním vlastním.
3. Konečně žalobkyně namítla, že za situace, kdy je od 13. 11. 2018 do 6. 4. 2020 u ní nepřetržitě dána překážka ve službě na straně státního zaměstnance ve smyslu § 104 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“) ve spojení s § 191 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „zákoník práce“), vzniklá její dočasnou pracovní neschopností, je tím vyloučen vznik překážek ve službě na straně služebního úřadu ve smyslu § 106 odst. 1 zákona o státní službě. I kdyby žalobkyni bylo poskytnuto jakékoli plnění ze strany Krajské hygienické stanice, nemohl by být započitatelným příjmem ve smyslu § 16 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, protože by bylo bezdůvodným obohacením. Žalobkyně namítla, že ani žalovaná ani prvostupňový orgán se řešením této otázky nezabývali a pouze konstatovali na základě nepravdivého tvrzení zaměstnavatele žalobkyně, že žalobkyně má započitatelný příjem, a že je tak naplněn požadavek ustanovení § 16 písm. b) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“).
4. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, když zopakovala svou argumentaci z napadeného rozhodnutí. Dodala, že má za to, že v rámci celého řízení postupovala tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejího úkonu s požadavky uvedenými v ustanovením § 2 správního řádu.

Posouzení krajským soudem:

5. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobkyni, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili

Zjištění ze správního spisu:

6. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobkyně byla dočasně práce neschopná od 3. 11. 2018. Dne 4. 9. 2019 žalobkyně požádala o výplatu nemocenského po uplynutí podpůrčí doby a dne 3. 10. 2019 Okresní správa sociálního zabezpečení rozhodla pod č. j. X tak, že se nemocenské žalobkyni vyplácí po uplynutí odpůrčí doby dnem 11. 9. 2019, a to při splnění ostatních zákonem stanovených podmínek za období od 12. 9. 2019 do 11. 12. 2019 včetně. Na základě žádosti žalobkyně ze dne 6. 12. 2019 rozhodla Okresní správa sociálního zabezpečení dne 16. 1. 2020 pod č. j. X, že se žalobkyni nemocenské vyplácí po uplynutí odpůrčí doby dnem 11. 12. 2019, a to při splnění ostatních zákonem stanovených podmínek za období od 12. 12. 2019 do 11. 3. 2020 včetně.
7. Dne 11. 2. 2020 sdělila Okresní správa sociálního zabezpečení žalobkyni, že od 1. 1. 2020 podmínky nároku na dávku nemocenského nejsou splněny, a rozhodla o zániku nároku na výplatu nemocenského od 1. 1. 2020, neboť podle sdělení zaměstnavatele žalobkyně, Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje v Ostravě, byla žalobkyně zařazena mimo výkon služby z organizačních důvodů s platem, který činí podle § 62 odst. 2 zákona o státní službě 80 % měsíčního platu. Sdělení Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje bylo Okresní správě sociálního zabezpečení doručeno 27. 12. 2019. Následně dne 17. 1. 2020 oznámila Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje Okresní správě sociálního zabezpečení, že žalobkyně proti rozhodnutí o zařazení mimo výkon služby s organizačních důvodů podala odvolání, které nemá odkladný účinek.
8. Žalobkyně dne 2. 3. 2020 požádala Okresní správu sociálního zabezpečení o vydání rozhodnutí ve věci, neboť nemá zákonný ani jiný, ze zvláštních právních předpisů vyplývající, nárok na započitatelný příjem ze zaměstnání, z něhož jí dávky nemocenského náleží, a proto má nadále nárok na výplatu nemocenského i za dobu od 1. 1. 2020.
9. Okresní správa sociálního zabezpečení rozhodla dne 27. 3. 2020 prvostupňovým rozhodnutím tak, že žalobkyni ode dne 1. 1. 2020 zanikl nárok na výplatu nemocenského při dočasné pracovní neschopnosti z důvodu existence započitatelného příjmu. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, ve kterém zopakovala, že jí nenáleží započitatelný příjem podle zvláštních právních předpisů s poukazem na § 128 odst. 1 zákona o státní službě, podle kterého státnímu zaměstnanci, který byl uznán dočasně neschopným k výkonu služby s výjimkou prvních 14 dnů dočasné neschopnosti k výkonu služby, plat nenáleží. Plnění vyplácené Krajskou hygienickou stanicí Moravskoslezského kraje tak nemůže být započitatelný příjem podle § 16 písm. b) zákona o nemocenském pojištění.
10. Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje sdělila Okresní správě sociálního zabezpečení dne 29. 6. 2020, že žalobkyně byla od 1. 1. 2020 zařazena mimo výkon služby z organizačních důvodů v souladu s § 62 odst. 1 zákona o státní službě, kdy příjem činil 80 % měsíčního platu. Zařazení mimo výkon služby trvalo od 1. 1. 2020 do 6. 4. 2020. Od 7. 4. 2020 je žalobkyně převedena na peněžitou pomoc v mateřství. Dále sdělila, že „v návaznosti na rozhodnutí státního tajemníka Ministerstva zdravotnictví ze dne 7. 5. 2020 byl § 62 změněn na jiné překážky na straně služebního úřadu v souladu s § 106 odst. 3 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě“, a proto žalobkyni za dobu od 1. 1. 2020 do 6. 4. 2020 náleží 100 % měsíčního platu, který bude žalobkyni doplacen ve vyúčtování platu za červen 2020. Následně žalovaná rozhodla napadeným rozhodnutím.

K žalobním námitkám:

11. Podle § 16 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, *pojištěnec nemá nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství, otcovské a ošetřovného za dobu, po kterou mu náleží podle zvláštních právních předpisů ze zaměstnání, z něhož tyto dávky náleží, nadále započitatelný příjem, s výjimkou služebního příspěvku na bydlení poskytovaného podle zákona o vojácích z povolání.* Podle důvodové zprávy k tomuto ustanovení „účelem dávek je kompenzovat příjem, který zaměstnanci z důvodu dočasné pracovní neschopnosti uchází, a proto není důvodné, aby byla dávka poskytována v situaci, kdy z důvodu sociální události u zaměstnance prokazatelně k žádné újmě nedochází. Přebírá se proto dosavadní stav, kdy se dávky nemocenského pojištění neposkytují za dobu, v níž náleží mzda, plat, odměna, služební příjem nebo náhrada mzdy podle zvláštních právních předpisů. Bude-li náležet za první měsíc trvání pracovní neschopnosti například služební příjem, nebude pro tuto dobu nárok na poskytování nemocenského“.
12. Podle § 62 odst. 1 zákona o státní službě, *nemůže-li být státní zaměstnanec v případech uvedených v § 61 odst. 1 písm. b) až h) nebo § 61 odst. 2 písm. a) převeden na jiné služební místo, protože žádné vhodné není volné, nebo nemůže-li být v případech uvedených v § 70 odst. 3 zařazen na volné služební místo, zařadí se mimo výkon služby, nejdéle však na 6 měsíců.* Podle odstavce druhého téhož ustanovení, *ode dne zařazení mimo výkon služby podle odstavce 1 činí plat státního zaměstnance 80 % měsíčního platu.*
13. Podle § 106 odst. 1 zákona o státní službě, *za dobu, po kterou nemohl státní zaměstnanec konat službu pro přechodnou závadu způsobenou dodávkou energie, chybnými podklady nebo jinými provozními příčinami, mu přísluší plat.* Podle třetího odstavce, *za dobu, po kterou nemohl státní zaměstnanec konat službu pro jiné překážky na straně služebního úřadu, než jsou uvedeny v odstavci 1, mu přísluší plat.*
14. Podle § 104 odst. 1 zákona o státní službě, *překážky ve službě na straně státního zaměstnance pro důležité osobní překážky, překážky ve službě na straně státního zaměstnance z důvodu obecného zájmu a společná ustanovení o překážkách ve službě na straně státního zaměstnance se řídí § 191, 199 odst. 1 a 2, § 200 až 204 a 206 zákoníku práce a nařízením vlády, kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci.* Podle § 191 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, *zaměstnavatel je povinen omluvit nepřítomnost zaměstnance v práci po dobu jeho dočasné pracovní neschopnosti podle zvláštních právních předpisů* 58) (...).
15. Podle § 128 odst. 1 zákona o státní službě, *státnímu zaměstnanci, který byl uznán dočasně neschopným k výkonu služby, přísluší v době prvních 14 dnů dočasné neschopnosti k výkonu služby za dny, které jsou dny výkonu služby, plat ve snížené výši, a to ve výši 60 %.*
16. Mezi účastníky není sporné, že žalobkyně je zaměstnankyní Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje a z tohoto zaměstnání žalobkyni náleží dávka nemocenského. Vztah žalobkyně a Krajské hygienické stanice podléhá podle § 1 odst. 1 zákona o státní službě tomuto zákonu. Rovněž není sporné, že žalobkyně byla dočasně uznána dočasně neschopná k výkonu služby nejméně do 11. 3. 2020.
17. Jak vyplývá již z výslovného znění citovaného § 16 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, pro nárok na výplatu nemocenského je rozhodující, zda pojištěnci náleží či nenáleží podle zvláštního právního předpisu započitatelný příjem, nikoliv to, zda byl či nebyl takový příjem vyplacen. Tomu odpovídá i důvodová zpráva, když účelem úpravy je zabezpečit zaměstnance po dobu, kdy mu uchází příjem z důvodu pracovní neschopnosti.

Pokud tedy pojištěnec má nárok na příjem bez ohledu na jeho pracovní neschopnost, který mu náleží podle právního předpisu, výplata nemocenského mu nenáleží. Právní teorie dovodila, že příjem, který by pojištěnci náležel z jiného důvodu, než na základě právního předpisu, např. kolektivní smlouvy, na nárok na výplatu nemocenského vliv nemá (viz Chřib, Cimlerová, Chotěborská, Zákon o nemocenském pojištění. Komentář. Wolters Kluwer. Praha 2009. ASPI), což odpovídá jazykovému výkladu daného ustanovení. Taková situace však u žalobkyně nenastala, soud se jí proto blíže nevěnuje.

18. Otázka, zda právním předpisem přiznaný příjem, který je započitatelným příjmem, je skutečně vyplacen, nemá na vznik nároku na výplatu nemocenského vliv, protože jeho vyplacení či nevyplacení se děje v právním vztahu, jehož se správní orgán poskytující dávku nemocenského neúčastní. Záleží pouze na pojištěnci, zda v případě jeho nevyplacení, ať již z jakéhokoli důvodu, jej bude či nebude vymáhat; neoprávněné odepření zaplacení příjmu, na který má pojištěnec nárok, je případně řešeno jinými právními nástroji, než je nemocenská. Žalovaná se tak správně zaměřila na posouzení otázky, zda žalobkyni příjem z jiného právního předpisu náleží či nikoliv, a nezabývala se tím, zda byl či nebyl žalobkyni vyplacen. Není tak důvodná žalobní námitka nedostatečně zjištěného skutkového stavu k vyplacení zjištěného započitatelného příjmu.
19. Žalovaná však tuto otázku posoudila nepřezkoumatelným způsobem. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí zabývala pouze konkurencí § 62 odst. 2 a § 128 odst. 1 zákona o státní službě, nicméně pomíjí, že žalobkyně neměl být zaměstnavatelem poskytnut plat na základě § 62 odst. 2 zákona o státní službě, ale plat na základě § 106 odst. 3 zákona o státní službě, tedy pro jiné překážky na straně služebního úřadu, přičemž napadené rozhodnutí postrádá úvahu, zda i v tomto případě žalobkyni náleží plat, ačkoliv je dočasně neschopná výkonu služby a je tedy u ní dána překážka v práci (viz § 104 odst. 1 zákona o státní službě). Nárok na výplatu nemocenského podle § 16 písm. b) zákona o nemocenském pojištění přitom vylučuje pouze započitatelný příjem vyplývající z právních předpisů, nikoliv z kolektivní smlouvy, pracovní smlouvy, jiné smlouvy nebo z vnitřního předpisu zaměstnavatele; nemůže vyplývat ani z pochybení zaměstnavatele či z jeho nesprávného výkladu předpisů. Žalovaná podrobně vyložila, proč má za to, že v případě žalobkyně není kolize mezi § 128 odst. 1 zákona o státní službě, upravující nárok žalobkyně jako státního zaměstnance na plat po dobu prvních 14 dnů pracovní neschopnosti, a § 62 odst. 2 zákona o státní službě, ačkoliv toto na případ žalobkyně nedopadá; nevysvětlila však, proč je situace, kdy bylo rozhodnutí Krajské hygienické stanice o zařazení žalobkyně mimo výkon služby z organizačních důvodů zrušeno, a žalobkyně je současně dočasně práce neschopná, podřaditelná pod § 106 odst. 3 zákona o státní službě a žalobkyni tak náleží plat zde uvedený.
20. Napadené rozhodnutí tak trpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a krajský soud je proto zrušil.
21. Co se týče další žalobní námitky, spočívající v upření práva žalobkyně vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu, krajský soud ve správním spise ověřil, že žalobkyně byla se všemi podklady pro rozhodnutí, tedy i s tím, že jí bude vyplacen doplatek do 100 % služebního platu, seznámena při nahlédnutí do spisu dne 9. 9. 2020. Žalobkyni tak právo vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí upřeno nebylo a ani tato žalobní námitka není důvodná. Stejně tak nedůvodná je námitka nedostatečného odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, když žalobkyně nevedla, jak tato vada zasáhla do jejich subjektivních veřejných práv a krajský soud žádný zásah neshledal.

22. Žalobkyně žalobou navrhla zrušení prvostupňového rozhodnutí, což je postup předvídaný ustanovením § 78 odst. 3 s. ř. s., krajský soud však pro tento postup neshledal důvod, a proto tak nepostupoval; o návrhu nerozhodl, neboť domáhat se zrušení rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které předcházelo napadenému rozhodnutí, není procesním právem žalobce (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 1 As 60/2006 – 106).
23. V řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, které v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalobkyně představují odměnu za zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 1 000 Kč, podle § 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za dva úkony právní služby, příprava převzetí zastoupení, sepsání žaloby, podle § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky, dvakrát režijní paušál ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky, a dále DPH z těchto částek podle § 57 odst. 2 s. ř. s. Celkem tedy náklady řízení činí 3146 Kč. Všechny tyto náklady řízení podle obsahu spisu žalobkyni prokazatelně vznikly a jedná se o náklady nezbytně nutné k uplatnění jejího práva. Soud proto žalovaného k jejich zaplacení zavázal, a to k rukám zástupce žalobkyně podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 občanského soudního řádu, neboť tato lhůta je přiměřená možnostem žalovaného.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 31. srpna 2021

JUDr. Zora Šmolková

samosoudkyně